

Kontrolní otázka:

Najděte pozitivní a negativní faktory regionalismu.

Mezi argumenty obhajující regionalismus patří:

- regionální integrace může přimět vlády států k liberalizaci a usnadnit tak rozvoj obchodu snížením rizika otevřenosti,
- větší počet regionálních integrací oslabuje opozici při multilaterálních jednáních, protože každá regionální integrace liberalizuje ekonomické prostřední a snižuje diskriminační dopad regionalismu,
- regionální integrace je často budována více pro podporu nutných regionálních reforem než pro liberalizaci obchodu a nemusí tak nutně konkurovat multilaterální liberalizaci,
- regionální integrace umožňuje rozvojovým zemím zapojit se do mezinárodního obchodu i s vyspělými partnery, aniž by byly okamžitě a zcela vystaveny globální konkurenci,
- v regionální integraci je prostor pro dohodu o řadě záležitostí daleko větší než na multilaterálním základě, kde pokrok v liberalizaci je dán společným jmenovatelem zájmů všech zúčastněných zemí.

Základní argumentace v neprospěch regionalismu:

- regionální integrace je zdrojem odklonu obchodu a její negativní dopady tak převažují nad pozitivními,
- prudce rostoucí regionální integrace blokuje prostor pro vyjednávání a zejména v chudších zemích vytěsňují kapacity pro jednání na úrovni WTO,
- soupeřící regionální dohody jsou zdrojem standardů, které mohou zablokovat další postup rozvojových zemí v multilaterálních obchodních jednáních,
- různé právní rámce a mechanismy řešení sporů v rámci regionálních integrací snižují efektivnost multilaterálních pravidel a snižují ochotu zemí dodržovat je.

Kontrolní otázka:

Najděte příklady jednotlivých typů regionální integrace.

- **severo-severní integrace** – Integrace mezi vyspělými zeměmi. Je historicky starší – vyspělé státy mají potřebu dříve upravit své vnější obchodní vztahy, a to především mezi sebou navzájem. Zpravidla dosahuje hlubších forem integrace a týká se zejména nových forem mezinárodního obchodu (oblast liberalizace

služeb, investic a práv duševního vlastnictví). Příkladem tohoto typu regionální integrace je EU, EFTA či dnes již překonaná Dohoda o volném obchodu mezi Spojenými státy a Kanadou (CUSFTA).

- **jiho-jihní integrace** – Integrace mezi rozvojovými zeměmi. Je fenoménem mladším a jeho rozmach souvisí především s přijetím zmocňovací doložky v rámci mnohostranných obchodních jednání. Její specifická je dána tím, že je vedena především politickými motivy (snaha o mír a stabilizaci určité oblasti) s tím, že ekonomické motivy přistupují zpravidla později. Je tudíž většinou mělcí a zabývá se odstraňováním překážek pro pohyb zboží na hranicích států, pro který zavádí celou řadu ochranných výjimek. Příkladem je již uvedený SAARC.
- **severo-jihní integrace** – Integrace mezi vyspělými a rozvojovými zeměmi. Jde o nejdynamičtější segment regionalismu. Na jedné straně většinou stojí vyspělá země (USA, Austrálie, Kanada, Japonsko) či seskupení vyspělých zemí (EU, EFTA), na druhé straně pak rozvojová země či rozvojové země (nejčastějšími partnery jsou Singapur, Mexiko, Chile). Obvyklým případem jsou tedy bilaterální dohody, existují ale i některá mnohostranná ujednání (NAFTA). Jejich podstatou je reciproční obchodní a ekonomická spolupráce. Forma a hloubka integrace závisí na strategii vyspělé země a relativní vyspělosti ekonomiky jižní. Tyto regionální integrace jsou nejčastěji předmětem úvah o tom, zda takováto integrace rozvojovým zemím prospívá či škodí. Ve prospěch hovoří možnost získání bezpečnějšího přístupu na velké rozvinuté trhy a s tím spojený nárůst obchodu i investic. V neprospěch pak skutečnost, že vyspělé země často vnucují rozvojovým zemím tempo integrace a naplňování jejich zájmů.